
Debatterte en fastlegeordning i krise

AKTUELT I FORENINGEN

VILDE BAUGSTØ

vilde.baugsto@legeforeningen.no

Samfunnspolitisk avdeling

Startskuddet for årets kommunevalgkamp gikk under Arendalsuka. Her ble fastlegeordningen og hva som må til for å berge denne, diskutert. Helseministeren justerte krisen opp fra 6 til 7 på 10-erskalaen.

DEBATT: Den store helsedebatten med Markus Moe fra Dagens Medisin som debattleder. Til venstre for ham står politikerpanelet med Kjersti Toppe (Sp), Tuva Moflag (Ap), Sylvi Listhaug (Frp) og Bent Høie (H). Til høyre ekspertpanelet med Marit Hermansen fra Legeforeningen, Eli Gunhild By fra Sykepleierforbundet, Gunn Marit Helgesen fra KS og Lilly Ann Elvestad fra Funksjonshemmedes Fellesorganisasjon. Foto: Troy Gulbrandsen / Legeforeningen.

Den store helsedebatten arrangeres hvert år under den politiske festivalen Arendalsuka. Temaet for debatten var «kollapsen kommunehelsetjenesten når fastlegene ikke orker mer?», og krisen i fastlegeordningen ble naturlig nok diskutert.

Panelene var delt inn i et politikerpanel og et ekspertpanel. President i Legeforeningen, Marit Hermansen, deltok i det ene av to ekspertpaneler.

Tre viktige tiltak

Hermansen pekte på at det haster med målrettede tiltak dersom vi skal sikre en bærekraftig fastlegeordning.

– Det første tiltaket er at det må bli mer attraktivt for yngre leger å velge fastlegeyrket. Unge leger trenger faglig trygghet, økonomisk forutsigbarhet og en levelig arbeidsdag. Det må lages en nasjonal ordning for allmennleger i spesialisering som sikrer en trygg vei inn i fastlegeyrket og som gir fastlegene god faglig kompetanse, sa Hermansen.

Hun pekte også på redusert arbeidspress for fastlegene som står i ordningen i dag.

– Derfor må vi rekruttere 500 nye allmennleger i spesialisering årlig for å dekke dagens og fremtidens behov. Samtidig må antallet pasienter på fastlegelistene reduseres, slik at legene får mer tid til hver pasient og tilstrekkelig tid til faglig oppdatering, sa Hermansen, og fortsatte:

– Det siste tiltaket jeg vil peke på er å styrke finansieringen, både for å dekke økte oppgaver og for å sikre legene en håndterbar arbeidshverdag. Ordningen har vært underfinansiert over tid, både av kommunene som har hovedansvaret, men også fra staten ved at overføringene ikke har økt i takt med utviklingen. Hvis vi ikke investerer i en bærekraftig fastlegeordning nå, vil det koste oss mer i fremtiden.

Alvorlig utvikling

Fastlege og leder av Trønderopprøret, Tor Magne Johnsen, var til stede i det andre ekspertpanelet i debatten. Han luftet sin bekymring for ordningen.

– Det er to år siden jeg møtte Bent Høie for første gang, og jeg er langt mer bekymret nå. Vi har en overbelastet fastlegeordning som gir seg uttrykk i en rekrutteringskrise. Den mest alvorlige utviklingen ser vi likevel i stabiliseringen av ordningen, altså å holde på de fastlegene vi har. Fastlegene rømmer ordningen, sa Johnsen, og understreket at det må komme mer ressurser.

Trepartssamarbeidet viktig

Tidligere har helseminister Bent Høie pekt på fastlegekrisen som en 6-er på en skala fra 1 til 10. Debattleder og redaktør i Dagens Medisin, Markus Moe, spurte Høie om hvordan han oppfatter krisen nå.

– Nå vil jeg si 7. Det er også derfor vi har satt inn flere målrettede tiltak. Jeg er sikker på at gjennom det gode trepartssamarbeidet mellom Legeforeningen, KS og Helse- og omsorgsdepartementet, så kommer vi til å lykkes med å bevare fastlegeordningen, sa Høie.

Også styrelederen i KS, Gunn Marit Helgesen, understreket betydningen av trepartssamarbeidet. Hun var likevel tydelig på at hele helsevesenet i Norge vil kollapse hvis ikke fastlegene orker mer.

– Så dette gjelder ikke bare kommunehelsetjenesten. Dette henger sammen, sa hun.

Helseminister Høie advarte på sin side mot å ansette for mange fastleger i fastlønnsstillinger.

– Det er på grunn av kapasitet. Næringsdrivende leger ser flere pasienter og er mer effektive.

– Levert konkrete strakstiltak

Høie rettet også en pekefinger mot opposisjonen, som han mener kommer med mye krisesnakk, men har lite forslag til konkrete løsninger på fastlegekrisen. Det var Tuva Moflag fra Arbeiderpartiet, som er medlem av Stortingets helse- og omsorgskomiteé, uenig med ham i.

– Det er jo opposisjonen som har presset frem evalueringen av fastlegeordningen. Vi har også gjennom flere budsjetter levert konkrete strakstiltak for fastlegeordningen, blant annet 400 nye ALIS-stillinger. Vi har også vært tydelig på at listelengden må ned for å få redusert arbeidspresset fastlegene kjenner på, og vi er opptatt av at det må være rom for fagutvikling, sa Moflag.

Publisert: 9. september 2019. Tidsskr Nor Legeforen.

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 11. juli 2026.